

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
Rotel 060305

DOM
2018-04-09
Stockholm

Mål nr
M 4452-17

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Vänersborgs tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2017-04-21 i mål nr M 473-17, se bilaga A

PARTER

Klagande

Miljönämnden östra Skaraborg

Motpart

B.A.

SAKEN

Avgift för tillsyn av avloppsanläggning på fastigheten XX i Karlsborgs kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Med ändring av mark- och miljödomstolens dom fastställer Mark- och miljööverdomstolen Miljönämndens östra Skaraborg beslut den 24 augusti 2016, dnr 2015-6798, att debitera B.A. en avgift om 2 760 kronor för nedlagd handläggningstid för tillsyn av avloppsanläggning på fastigheten XX i Karlsborgs kommun.

Dok.Id 1395818

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00–15:00
		E-post: svea.hovratt@dom.se www.svea.se		

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Miljönämnden östra Skaraborg (nämnden) har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen, med ändring av mark- och miljödomstolens dom, ska fastställa nämndens beslut och bestämma tillsynsavgiften till 2 760 kronor.

B.A. har anfört att hon har betalat fakturan om 2 760 kronor.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Nämnden har till stöd för sin talan anfört i huvudsak följande:

Indexuppräkningsarna är av betydelse inte bara i det nu överklagade målet utan för alla tillsynsavgifter som miljönämnden tar ut. Motsvarande indexklausuler finns dessutom i det underlag för miljötaxor som Sveriges Kommuner och Landsting har gett ut och som tillämpas i flertalet kommuner.

Nämndens uppfattning är att de avgiftshöjningar enligt taxan som nämnden har antagit vilar på laglig grund. Enligt 27 kap. 1 § miljöbalken får kommunfullmäktige meddela föreskrifter om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken när det gäller en kommunal myndighets verksamhet. Fullmäktige i Karlsborg har meddelat sådana föreskrifter. Fullmäktige har inte överlämnat sin föreskriftsmakt enligt denna bestämmelse till miljönämnden. Avgiftshöjningarna enligt i taxan angivet index får snarast ses som en tillämpning av taxans bestämmelser. Det finns därför ingen grund för att underkänna avgiftshöjningarna enligt index på det sätt som mark- och miljödomstolen gjort. Nämnden hänvisar vidare till RÅ 1994 ref. 72 där en trafiknämnd ansågs behörig att fatta beslut med stöd av det reglemente som kommunfullmäktige hade beslutat. Indexuppräkning handlar bara om att följa lönehöjningar, hyreshöjningar och liknande. Indexuppräkning har därför marginell betydelse för en kommuns ekonomi, framför allt i ett ärende som det aktuella eftersom det enbart avser en nämnds tillsynskostnader. Den aktuella indexhöjningen är vare sig av principiell beskaffenhet eller av större ekonomisk vikt.

Till stöd för sin talan har nämnden bifogat ett rättsutlåtande från juridiska avdelningen vid Sveriges Kommuner och Landsting.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Frågan i målet är om nämnden har haft rätt att indexuppräknas avgift för tillsyn.

Den 1 januari 2018 trädde en ny kommunallag (2017:725) i kraft. Enligt 5 kap. 2 § i denna lag, som motsvarar 3 kap. 10 § i tidigare kommunallag (1991:900), får fullmäktige uppdra åt en nämnd att i fullmäktiges ställe besluta i ett visst ärende eller en viss grupp av ärenden. Ärenden som avser bl.a. budget, skatt och andra viktiga ekonomiska frågor eller som enligt lag eller annan författning ska avgöras av fullmäktige får dock inte delegeras.

Kommunfullmäktige i Karlsborgs kommun beslutade den 28 september 2015 att anta Taxa för prövning och tillsyn inom miljöbalkens område. I taxans § 4 anges att nämnden för varje kalenderår (avgiftsår) får besluta att höja de i taxan antagna avgifterna och grundfaktorn med en procentsats som motsvarar de tolv månadernas förändring i det preliminära arbetskostnadsindexet för tjänstemän inom privata sektorn (AKI, totalindex) räknat fram till mars månad året före avgiftsåret. Vidare anges att basmånad för indexuppräknningen är mars 2011 samt att beslut om avgift eller om nedsättning eller efterskänkning av avgift eller ändring av avgiftsklass fattas av Miljönämnden östra Skaraborg. I taxans § 6 anges under rubriken grundfaktor att vid tillämpning av denna taxa är grundfaktorn 890 kronor (före indexuppräknning).

Kommunfullmäktige har således fattat beslut om att avgifterna får uppräknas på angivet sätt. Den höjning av avgiften som nämnden därefter beslutat om får därför ses som ett fullföljande av fullmäktiges beslut. Som framgår av redogörelsen för fullmäktiges beslut om taxa som trädde i kraft den 1 januari 2016 har inte beslutats att grundfaktorn för 2016 är 890 kr utan att detta belopp gäller före indexuppräknning som ska beräknas från en tidigare tidpunkt. Detta framgår också av det beslut som Miljönämnden östra Skaraborg har fattat. Nämnden är ett kommunalförbund som

bildats med stöd av 3 kap. 8 kommunallagen (3 kap. 20 § i gamla kommunallagen). Mot denna bakgrund har det funnits lagstöd för de fattade besluten. Bestämmelserna i 27 kap. 1 § miljöbalken eller i 5 kap. 2 § i nuvarande kommunallagen (3 kap. 10 § i gamla kommunallagen), har således inte utgjort något hinder för fullmäktige att delegera till nämnden att debitera avgift på sätt som gjorts (jfr bl.a. RÅ 1994 ref. 72 och RÅ 1975 ref. 109). Mark- och miljödomstolens dom ska därför ändras och nämndens beslut fastställas.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Per Sundberg och Roger Wikström, referent, tekniska rådet Mikael Schultz samt hovrättsrådet Ulf Wickström.

Föredragande har varit Vilma Herlin.

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2017-04-21
meddelad i
Vänernsborg

Mål nr M 473-17

KLAGANDE

B.A.

MOTPART

Miljönämnden Östra Skaraborg (Skövde)

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Västra Götalands läns beslut 2017-01-31 i ärende nr 505-30986-2016, se bilaga 1

SAKEN

Avgift för tillsyn av avloppsanläggning på fastigheten XX i Karlsborgs kommun

DOMSLUT

Med ändring av underinstansernas beslut fastställer mark- och miljödomstolen att tillsynsavgiften ska bestämmas till 2 670 kronor.

Dok.Id 357070

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1070 462 28 Vänernsborg	Hamngatan 6	0521-27 02 00 E-post: mmd.vanersborg@dom.se	0521-27 02 80	måndag – fredag 08:00-16:00

BAKGRUND

Miljönämnden Östra Skaraborg i Skövde kommun beslutade den 24 augusti 2016 att debitera B.A. en avgift om 2 760 kr för nedlagd handläggningstid för planerad tillsyn av avloppsanläggning på fastigheten XX i Karlsborgs kommun. Beslutet överklagades, vilket överklagande länsstyrelsens sedemera avslog.

YRKANDEN M.M.

B.A. har yrkat att mark- och miljödomstolen, med ändring av länsstyrelsens beslut, sätter ned avgift för tillsyn av avloppsanläggning på fastigheten XX i Karlsborgs kommun. Till stöd för sitt yrkande anförs att avgiften bör sättas ned då hon har en låg pension.

Miljönämnden Östra Skaraborg bestrider bifall till överklagandet och anförs i huvudsak följande. Miljönämnden Östra Skaraborg anser att en kommun har rätt att delegera beslutanderätten till nämnden enligt kommunallagen att höja taxans avgifter enligt index som framgår av taxan.

Miljönämnden Östra Skaraborg har fakturerat en fast avgift enligt miljöbalkenstaxa för tillsyn av enskilt avlopp (inventering). Fakturering är ren verkställighet. Summan är rimlig för det arbete som utförts. Innan nämnden utförde denna tillsyn gavs fastighetsägaren tillfälle att själv lämna uppgifter eller ansöka om tillstånd till ny avloppsanläggning.

DOMSKÄL

Kommunfullmäktige har den 28 september 2015, KF 135, antagit taxa för prövning och tillsyn inom miljöbalkens område. I beslutet har kommunfullmäktige delegerat beslutanderätten till den kommunala nämnden, Miljönämnden Östra Skaraborg att höja taxans avgifter enligt ett index, se § 4 KF § 135. Nämnden har därefter den 2 december 2015 MN § 57, antagit beslut om årlig höjning av taxor.

Den fråga domstolen först har att pröva är huruvida nämndens beslut om höjning av taxan haft stöd i lag.

Kommunernas rätt att ta ut avgifter framgår av 8 kap 3 b § kommunallagen (SFS 1991:900, KL). Bestämmelsen innebär att kommuner får ta ut avgifter för tjänster och nyttigheter som de tillhandahåller. För tjänster och nyttigheter som kommuner är skyldiga att tillhandahålla får avgifter tas ut bara om det är särskilt föreskrivet. Särskilda föreskrifter om avgifter för kommunernas verksamhet, enligt miljöbalken, återfinns i 27 kap 1 § andra stycket miljöbalken (SFS 1998:808, MB). Bestämmelsen uppställer ett generellt bemyndigande till kommunfullmäktige, med de begränsningar som följer bland annat av självkostnadsprincipen enligt 8 kap 3 c § KL, att meddela föreskrifter om avgift för tillsyn enligt miljöbalken.

Av 3 kap. 10 § KL framgår att fullmäktige får uppdra åt en nämnd att i fullmäktiges ställe besluta i ett visst ärende eller en viss grupp av ärenden. Ärenden som anges i 3 kap. 9 § första stycket KL eller som enligt lag eller annan författning ska avgöras av fullmäktige får dock inte delegeras till nämnderna. I den allmänna motiveringen i förarbetena till kommunallagen (prop. 1990/91:117 s. 47 f) anförs att fullmäktige beslutar om alla förmögenhetsförfoganden som har en direkt kommunalekonomisk betydelse. "Detta hindrar dock inte att det finns ett visst utrymme för att delegera en del uppgifter, som inte bedöms så viktiga att de bör förbehållas fullmäktige." Vidare heter det att det i princip är fullmäktige som utövar den kommunala avgiftsrätten. "Detta hänger samman med att avgiftsnivån kan påverka skatteuttaget." I specialmotiveringen (prop. 1990/91:117 s. 158 f) till 3 kap 10 § KF uttalas följande. *Reglerna innebär att fullmäktige efter egen bedömning får avgöra i vilken omfattning delegering bör äga rum. En begränsning finns dock. Om det anges i en författning att en viss uppgift ankommer på fullmäktige, får en sådan uppgift inte delegeras. Det kan t.ex. gälla beslut om att anta vissa planer och beslut om lokala föreskrifter.* Det sagda innebär, enligt domstolens mening, att även om 3 kap 9 § KF inte hindrar en delegation, får fullmäktige inte delegera om det i en författning särskilt anges att fullmäktige ska fatta beslut. Då kommunfullmäktige inte har möjlighet att delegera beslutanderätt i ärenden som enligt lag eller annan författning ska avgöras

av fullmäktige, har de avgiftshöjningar som nämnden antagit tillkommit utan lagstöd. Att nämnden antagit sitt beslut med stöd av fullmäktigebeslut samt att nämnden iakttagit de riktlinjer som uppställts i beslutet ändrar inte denna bedömning.

Vid sådana förhållanden ska grundfaktorn som fullmäktige antagit i beslut KF § 135 utgöra grunden för beräkning av avgiften. Enligt nämnda beslut framgår att grundfaktorn enligt taxans § 6 är 890 kronor. Av taxan framgår vidare att grundfaktorn ska räknas upp tre gånger vilket innebär att avgiften totalt blir 2 670 kr. Med endast denna ändring ska överklagandet i övrigt avslås. Vad klagande i övrigt anfört om nedsättning av avgiften föranleder ingen annan bedömning.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV427)

Överklagande senast den 12 maj 2017 .

Ove Järholm

Jolanta Green

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Ove Järholm, ordförande, och tekniska rådet Jolanta Green. Föredragande har varit beredningsjuristen Osman Djibril.